

Zas Latweefchu draugs.

1845 27. Sept.

39ta lappa.

J a u n a s s i n u a s.

Is Pehterburgēs. Utikal mums nahkuse sinna, ka lohti leela nelaine zaur ugguns = grehku notikke dsilla Kreewu semmē. Septinpadefinitā Zuhni, kas bija svehtdeena, gaddijahs Tomfkes pilssehtā, ka leels pulks eedsihwotaju lusties deht bija isgahjuschi no mahjahm, un us semmehm dsihwoja dahrsjōs, frohgōs un trakterōs. Zitti strahdneeki kahdā dischlera nammā bija palikkuschi mahjās, bet par nelaimi ne fargaja ugguni. Nams sahze degt; bet kad zaur to fausu waffaras laiku wiffi nammi bija itt kà iskaltuschi, un tanni paschā brihdi stiprs wehjsch puhte, un tee zilweki, kas bija aigahjuschi lusterees, tik ahtri ne warreja pahrnahkt pee glahbschanas palihdseht, tad ihfā laikā ugguns isplehtahs pa trim puffedm, un tik ko weerendel stunda pagahje, jau 7 kwartali jeb pilssehtas-dallas stahweja weenās leesmās. Ugguni dseht, wairs ne warreja zerreht; tik darbojahs tohs zittus nammus, ko ugguns wehl ne bija aistizzis, isfargabt. Bet tatschu scho reis wairak, kà 100 nammi, no kurreem leels pulks bija no akmineem, kritte pelnu pelnōs.

Is Saratowes, dsilla Kreewu semmē. Tanni aprinki, kas wahrdā Zarizin, bija us semmehm weenam baggataim Kasahkam kalps, Kalmuks no tautas, un scha seewa un behrni gannija winna lohpus par itt masu lohni. Notikke kahdā deenā, ka kungs palikke tik dusmigs us sawu kalpu, ka to sūte, un, winna luhgschanas ne klausidams, winnu ar seewu un behrneem aisdsinne no muischas. Bija — Deewam schehloht! — wehl seemas laiks, kaut gan faulite arri jau sahze silbiht. — Bet ko nu darriht? — Nabbageem zittas inantas ne bija, ne kà wezs kameela-lohps, un tahs wezzas skrandas, kas winneem muggurā. Kalmuks apnehmahs, seewu un behrnus sehdinahkt us to kameeli, un ar schkehpi rohkā tā ar winneem pahr leelu Wolga-uppi eet, sawas tautas brahlus tur winn' puffed usmekleht, un sawu usturru ar scheem lihds tur us tahm siblahm gannibahm samekleht. Laimigi winni pirimu deenu arri jau tahs 30 werses bija nahkuschi lihds uppi, kas gan wehl bija aissalluse, bet

RZ. No. 217.

dasehä weeta jau uhdens stahweja leddus wirsi. Winni tadeht pahr nakti palikke pee mallas, fur sweineeki sawas tihkli stelles bija stahdijuschi; bet tik fo atkal gaisnina swihde, winsch drohschä prahtä lihds ar sawu paklausigu kameeli, fas winnam tohs mihtus nesse, dewahs zellä. Jan winsch pahr uppes widdu laimigi bija nahzis, tad winna lohps us johni istrubkajs, apstahjajs un tahlaki ne mas wairs ne gribbeja eet. Bet Kalmuks palikke dusmigs un ar sawu schepi kameeli muddinaja. Sahje arri pahri sohtus us preekschu, bet tad — itt kã gudraks pahr zilweku — no jauna apstahjajs un ne kustejajs no weetas. Kalmuks winnu sitte us galwu, un tad nu lohpiusch fanehmajs un no wissa spehka pahri reises lehze us preekschu, tad leddus appaksch winna fahjahn salubse, un — mas minutes tik pagahje, tad siyra siraume tã patt kameeli, kã tohs, fo winsch bija nesis, aiskahwe appaksch leddus. Weerendel' stundu stahweja wihrs tur patt us weetas, tad mettajs zellös, Deewu luhgdams, rohkas pazehle us debbesi, un wissã galwã brehkdams, eemettajs uppẽ, lihds ar teem sawejeem nomirt. Tee sweineeki, fas pee mallas stahweja un schajs breefmas redseja, gan steldsajs tohs nelaimigus glahbt, bet — bija pahr wehli. —

R. No: 139.
 Es Gallizies semmes, Wahz' keisera walstibã. Tur, fur wal dineeki dewuschu brihw, ka laudis pa fahribas beedribahn warr fadohtees, taggad no wissahn kanzelehm dsird fluddinajam, lai wissi to darroht. Bet weenã masã zeemã gaddijajs, ka tatschu zits ne weens ne atsazzija brandwihnam, ne kã pats zeema teesnessis, un schim wehl tee zitti uskritte, winnu par to nizzinaht. Winsch tomehr pahr to ne behdaja wis, un turrejajs gohdigi wehz sawas sohlschanas, kamehr tee zitti pee sawa wezza eeradduma pastahweja. Wehz kahda laizina teesnessis wissai draudsei pawehleja, lai wezzi un jauni nahkoschã swehtdeenã fanahl zeema frohga preekschã, bet arri jel fargahs tur ee-eet. Un rang' tee winnam wissi paklausija, fapulzejajs preeksch frohga, un ne gahje wis eekschã, bet lehna prahtä gaidija us sawu teesnessi. Kad winni nu tur ilgi bija gaidijuschi, tad winsch beidscht atnahze, un turreja sawã rohka — labbi leelu gaili. Winsch waizaja laudis, moi winni arri teescham wissi esscht flah? — Us to tee winnam weenã muttẽ atbildeja: wissi! — Nu winsch teize: nahzeet mannim lihds frohgã, bet tee no juns, kam ruhmes ne buhs frohgã pakhã, tee lai stahw pee teem atwehrtẽem lohgeem. Kã winsch bija fazzijis, tã arri notikke. Wissã frohgs bija tik pilus ar laudin, ka weens ohtru speede, un preeksch lohgeem stahweja tik warreni tschuppi, ka katrs bailojajs, lai tee no fahribas fo jaunu dsirdeht zits zittu ne nospaiditu. Teesnessis, fahpis us frohga garru galdũ, fahze tã runnah. Es esnu swehti apsohlijis, brandwihnu ar juns wairs ne dsert, un scho sohlschanu arri gribbu turreht lihds fapvu; bet scho gaili meeloht ar brandwihnu, tas man par grehku ne buhs. Likke frohdsineekam atnest glahsi brandwihna, un gailam to ar warru eelehje faklã. Nabbaga putninsch fahze istabã apfahrt skreet kã traks, un danzaja un lih-

gojahs wiffadi; bet semneeki preezajahs, to redsoht, un ne warreja rint smeet un brihnotees. Bet nu teefneffis zehlahs un sazzija: Redseet, mihi draugi un kaimini, tà patt fà juhs to gaili apfmeijeet, fas te us grihdi wahrtijahs un walstijahs, tà patt wiffi zitti zilweki juhs apfmeij, kad juhs peedsehruschi. Tà patt, fà schis putnis, arri juhs wahrtaitees, kad tas brandwihns ar sawu spehku juhsu galwinas apreibinaja; gluschi tà patt arri juhs tohpat apmehdesi un apfmeeti no ifkatra, fas sahtigi dsihwo; — un raugert, fà peedsehris gailis nu pat ar mohkahn sawu dsihwibu islaisch, tà patt arri juhs us kaut kahdu futturaini mirseet nohst; un fà juhs pa sawu muhschu tiffat apfmeeti, tà arri jums pehz nahwes ne fas zits ne paliks pakkat, ne fà kauns. Kad es nu to wiffu esinu pahrdohmajis un turklabt ir to, fa tee gudri to brandwihnu dedfina un tee mufti to eedserr, tad es schim negohdigam dsehreenam atsazzijis un grihbu palikt pee sawa wahrda un tizzibas. Bet kuresch no jums atfist, fa gan pateefiba, fo es falku, tas lai eij un tà patt darra, fà es esinu darrijis. Tà runnaja un mahzija gudrs teefneffis, un luhf, laudis ar leclu garwilefchanu winnam derwe gohdu un paldeews, un wiffa draudse steidsahs pee sawa mahzitaja, un apfohlijahs, brandwihnu wairs ne nemi muttè.

Is Berlihes. Scho waffaru tur ar masu behrnu nelaine notiffuse, fo bes assarahm ne warr lassit, un fas wiffeem wezzakeem flaidri mahza, jel labbi nomohdà buht, sawus behrnus fargah. Tehws un mahte, sawu dehlu, behrninu no trim gaddeem, lihds nemdami, gahje kahdà swehtdeenà us semnehm, tur sawus raddus apmekleht. Bet kamehr winni tur bija, behrns winneem pasubde, un winni ne kahdu finnu ne warreja sadabbuht, fur behrns effoht palizzis. Zettortdeenà pehz pussdeenas jahje tas muischneeks, kam ta muischa peederr, kurras walsti tee bija bijuschi weesds — un apraudfija sawus laukus. Weenà weetà, lohti taht no zetta, redseja, fa rudsi gulloht weldès. Jahje turp un atradde to nelaimigu behrnu, swehtdeenas swahrzindòs apgehrbtu, tur rudsòs guftam nomirruschu un arri jau no tabrpeem aprahptu; bet tam blakkam arri atraddahs tahs puffes, fo behrns few bija salaffijis. — Kuresch zilweks sinn, zil garras tahs wahrpas Wahzsemme rudseem un zittai labbibai aug, tas jau manna, fà ar to behrninu buhs bijis. Laikam buhs isgahjis puffes pluhkt, bet nahjis stary teem angsteem rudsu stohbreem, wairs ne buhs atraddis to zellu us mahjahm, un tanni karstà laikà no slahpehm un badda, jeb no bailehm tur patt sawu garru islaidis. Ut wezzaki, krittigi wezzaki, paleekat jel gudrafi!

Is Nirnberges pilssehtas, Wahzsemme. Tur zitti augsti mahziti fungi jau fenn laikà irr sabeedrojuschees, Deewa radditas leetas nemi wehrà, tahs, zil warredami, pa weenahm salassit, winnu dabbu un spehus ismekleht, un winnas pa kahrtahm un sortehm ischkirt. Schi beedriba, kad preeksch pahri neddelahm daschs semturris sahze teift, fa kartuppelehem scho gadd' sawada lih-

M. No. 223.

M. No. 154.

pama fehriga effoht, tad islassija no sawas pusses labbu teesu wihru, kam se-
wischki uswehleja scha gadda kartuppelus ismelleht, un turklaht isgu-
droht, kahda scheem ta fehriga effoht, pahr ko laudis teize. Un raug', schee
wihri, taggad sawu ismelleschanu pabeiguschi, fakka ta: gan ne warram wis
leegt, ka scho gadd' dauds kartuppelun irr wahjas, bet ka tahm kahda lihpa
fehriga effoht, to laikam kahds gudrineeks buhs isdohmajis, kas fahrigs, sawas
kartuppeles par leelu maksu pahrdoh.

MZ. 219.

Is Skottu semmes. Us tahm fallahm, to nosanz Drknei-fallas, Au-
gust-mehnesi diwas naktis blakkam lihje pustekki un pelni. Schis lectus
no puff-seemela pusses ka beesi sneegu putteni usnahze, ar katru stundu palikke
jo lehnaks, bet weenu reis' arri lihds puffedeenun pastahweja. Wiffas leetas, kas
bija lauka, isfkattijahs melnas. Laudis, brihnodamees, krattija galwas; bet
mahziti wihri fazzija: laikam buhs nahzis no kahda ugguns kalna, kas tohs
putteklus un pelnus ar wehju scheit usfweedis, ta ka jau tai 1783schâ gadda
te pat irr notizzis, kad tas ugguns kalns Hekla us Islandes fallu wehl beidsa-
mu reisi wehne. Warr gan buht, ka schis kalns atkal no jauna sahze degt, woi
ka zits kalns sweschâ weeta irr wainigs.

Vol. 221.

Sinna, zit naudas 26. Sept.-mehn. deenâ 1845 eeksch Rihges maksaja
par daschahm prezehm.

Maksaja:		Subr. nauda.	Maksaja:		Subr. nauda.	
Par		Rb. R.	Par		Rb. R.	
1	puhrn rudsu, 116 mahrzinus smaggu	2 50	1	pohdu (20 mahrzineem) wastu.	6	
—	meechu, 100 mahrzin. smaggu	1 70	—	tabaka	75	
—	kweeschu, 128 mahrzin. smaggu	3	—	sweessta	3 20	
—	ansu	1 50	—	dselles	75	
—	firanu	3	—	linnu, frohna	1 60	
—	rupju rudsu-miltu	2 20	—	brakka	1 30	
—	bihdeletu rudsu-miltu	2 50	—	kannepa	75	
—	bihdeletu kweeschu-miltu	4	—	schihru appinu	2	
—	meechu putrainu	2 25	—	neschihru jeb prezes appinu	1 20	
—	eefala	2	—	muzzu sitku, egku muzzâ	6 75	
—	linnu seklas	4	—	laedu muzzâ	7	
—	kannepa seklas	1 60	—	smalkas sahls	4 25	
1	wesumu feena, 30 pohdus smaggu	4 50	—	rupjas baltas sahls	5 50	
barretu wehrschu gallu, pa pohdu		1 20	—	wahiti brandwihna, puffdegga	11	
			—	—	dirdegga	13 50

Lihds 19. September pee Rihges irr atnahluschi 1152 fuggi un aiebrautuschi 990.

Brihw drilleht. No Widssemes General-gubernementes pusses: Dr. C. E. Napierofy.